Educar com es viu, viure com es lluita, lluitar com s'estima... La quotidianitat d'un mestre de mestres

homenatge a pere nicolau *aka* sebas parra nuño

pep aparicio guadas, IPF

La gent que parla de la revolució i de la lluita de classes sense referir-se explícitament a la vida quotidiana, sense entendre el que és subversiu en l'amor i el que és positiu en el rebuig de les limitacions, tenen un cadàver en la boca.

raoul vaneigem

i

Ara, encara es fa difícil pensar sobre allò que vam experienciar en moltes ocasions, arreu de l'Estat espanyol i, en algunes situacions i en alguns llocs, vam viure junts, sense por ni esperança, malgrat les nostres arrels freireano-marxistes, però Sebas el feia habitualment en un definit horitzó de defensa de la vida en la seua plenitud i d'una manera perenne... construint vincles i relacions, així com concebent sobre el territori –barris, pobles, ciutats, associacions, organitzacions...– una intensa i profunda imaginació –afectes, perceptes i conceptes– política, educatiucultural, socioeconòmica... Sempre des d'una posició clarament alfabetitzadora, emancipadora i de classe, distintivament antagonista, primer des d'un vessant diguem obrerista.

A continuació d'aquesta perspectiva–dinàmica obrerista, d'arrel marxista i potser macro-revolucionària, Sebas començà, alhora, una fonda actuació educativa, i aquest seria el seu segon vessant, que travessava els diversos àmbits i espais de formació i que disposava de les activitats, accions i obres de les dones i dels homes que lluitaven com a vessant completiu-associatiu de l'obrerista i que, bàsicament, ha de consistir en educar com es parla, s'estima, es lluita... i fent d'aquestes accions la clau de volta dels aprenentatges, de les resistències i de les cre-accions alternatives: a les aules, a les associacions, a les universitats, als sindicats... Educar-se, deixar-se educar i educar, encara, com vàrem expressar fa un cert

Licencia Creative Commons Reconocimiento-No comercial-Compartir igual

temps (veieu: aparicio guadas, pep (2012). *El fil de la vocació.* Publicacions de l'Institut Paulo Freire), lluny de radicalismes estèrils i d'esquerranismes sense sentit.

Aquesta perspectiva-dinàmica, també contenia inherent una doble matriu i corol·lari, prerequisit imprescindible de la societat que ell volia i volem nosaltres fer advenir: *el quefer d'associació*–de persones, entitats, pràctiques, lluites…– i *el quefer de cooperació, solidaritat i d'ajuda mútua*–lluites, pràctiques, organitzacions, persones… Aquestes dues accions de composicions i recombinacions múltiples són l'esperit dialògic-amorós-solidari-curador- *re* volucionari-… que nodreix la seua vida i les seues obres fins al final; passions alegres sempre que, potser lentíssimament, sustentaven la seua quotidianitat i la seua convivencialitat i que, també poc a poc, van alimentar la substància obrerista inicial, empeltant-la alegrement i transformant-la. Mai oblidarem la imatge militant de dones i homes en un gran teatre de Sao Paulo cantant i ballant la Internacional, a ritme de samba, i nosaltres (Sebas, Joan, Iolanda, Jordi, Encarna, Àngel, Consol, Dani… dempeus) cantant també, però sense ballar. Amb la dimensió de sexe-gènere i el feminisme radical, la qüestió nacional i la independència, la natura i la intensió-extensió ecològica… verificant en tot moment que, la ' *ganància*' viva de la potència del nostre desig de transformació i mudança microrevolucionari, el fa/ens fa perseverar en el seu/nostre ser en un present actual i actiu en el qual la composició-recombinació d'afectes, perceptes i conceptes ens mou-i-mobilitza a la possibilitat de possibilitats de cre -acció de vincles i relacions de llibertat, a la cre -acció de xarxes de llibertat i horitzons d'autonomia real: de les treballadores, de les persones joves i adultes educandes, de la ciutadania… de les seues entitats i organitzacions…

La pràctica quotidiana, íntegra i integral, d'en Sebas va anar de deriva en deriva tot seguint, com molts de nosaltres, l'espectre de Marx que, com el del capitalisme, travessava les nostres vides i les nostres lluites però, ell planificava sense planificar i desplegava sense plecs, la seua capacitat d'obrar i produir afectes i afeccions en la resta de companyes que en la deriva caminaven de situació-en-context en situació-en-context, d'incertesa en incertesa, de saber en no-saber, de no-saber en saber… sempre de les mans encallides de la resta de companyes que ens acompanyen. Puix és en aquesta colla en la qual creixem com a éssers vius, mudant nosaltres i transformant les situacions-en-context i, a més a més, romanent com éssers vivents desitjants –matriu/motriu dels canvis i mudances, d'autonomia real, de recombinació de les diferències…– i no com a éssers vigilants –llavor i/o germen dels autoritarismes, de les falses igualtats, de les inalterabilitats, de la

Licencia Creative Commons Reconocimiento-No comercial-Compartir igual

neutralització dels desigs…–, perennes xiquets, perenne poble en marxa… Potser buscant intrèpid *el camí que condueix a una estrella,* com titulà Alberto Sánchez l'escultura que va elaborar i situar a l'exterior del Pavelló Espanyol de la Exposició Internacional de París (' *El pueblo español tiene un camino que conduce a una estrella': ' En esta escultura, Alberto aplicó un «título-proclama» político que ponía de relieve, desde un punto de vista socialista, el drama y el dolor de un pueblo inmerso en una Guerra Civil. Asimismo, la obra fue concebida como una reafirmación de la vanguardia frente a los que defendían un arte de compromiso político ligado al realismo*'. Carmen Fernández Aparicio).

Potser haja estat un pas del nord-est l'efectuat per en Sebas, i també per moltes de nosaltres, en aquest cas concret i, la seua singularitat, radicaria en l'abandonament d'una ascètica política militant –com sabem fermament imbricada en altres tipus d'ascètiques d'arrel religiosa– que conferia caràcter, serietat, radicalisme rígid, competència-competitivitat,… i que conformava a la majoria d'homes i a determinades dones amb la disposició-temperament, així com amb les ferramentes adients per establir els controls, generar les submissions pertinents i promoure l'autoritarisme al si dels diversos agrupaments i/o organitzacions, foragitant l'alegria de viure que genera plaers i goigs i, profusament, neutralitzant i/o anihilant qualsevol autonomia possible, fent un efecte multiplicador de les servituds, les opressions i les dominacions…

I l'aposta lliure i lliberta per una no-ascètica política, cultural… profundament alfabetitzadora, feminista, ecologista, emancipadora i de classe, impura i vivent material-espiritual i corpòria, animada i vivificant… Sense cap renúncia en les pràctiques solidàries, de cooperació i associació, etc. per una vida digna, i viva, per una celebració real i activa de la vida, sense cap por en les pràctiques de subversió… reconstruint múltiples horitzons d'acció: en les pràctiques educatives de llibertat, en les mobilitzacions, en les ocupacions i en la creació d'espais de cooperació i solidaritat… (SEPT, Salt, Samba Kubally, GRAMC, Institut Paulo Freire, els quaderns d'educació contínua, cercles de conversa, Fem un Salt solidari, cooperació amb l'AEPCFA i Nicaragua; cooperació i dinamització en Marroc; la red Universitaria Yo Si Puedo; la UPA; la Guerrilla Comunicacional…) *i nosaltres-estem-juntes-en-això.*

ii

Una xicoteta reflexió anterior va configurar l'editorial del número 48 de la revista *quaderns d'educació contínua*–número que van dedicar-li, amorosament i política al

Licencia Creative Commons Reconocimiento-No comercial-Compartir igual

camarada, company i amic Sebas– que ara mateix voldríem recuperar, una mica revisat, puix ens ajudaria potser a establir algunes vinculacions i afinitats que ens enllacen amb diversos exercicis, pràctiques, espais, dispositius… d'autonomia i d'alfabetització antagonistes:

[El proper any, moltes de les iniciatives d'educació i formació de persones adultes dels nostres països faran quaranta anys, la majoria d'elles fruita pellucada del poderós impuls que, des de la Diputació de València va generar-se en el període 1980-83 (és el temps en el que, algunes de nosaltres, coneixem i associem amb Sebas Parra Nuño: *'para ser un poco más libres…', el manifiesto de los trabajadores exigiendo educación permanente; el SEPT: servei d'educació permanent dels treballadors;…).* D'altres eren fruites saberoses i, molt especialment, buscaven no sols posar la societat en peu d'educació sinó, sobretot, incorporar i accentuar la vida democràtica no autoritària a tots els àmbits de relació i de poder, i van ser enllestides des de diverses organitzacions, iniciatives i entitats socials –sindicats, comunitats de base, associacions de veïns…– però l'esperit i les pràctiques radicalment democràtiques, transformadores, feministes, emancipadores… van ser els senyals d'identitat d'aquestes potentíssimes iniciatives.

Unes iniciatives que van ser encomanadores d'un compromís profund, dialògic i amorós, cooperant i transformador, envers les dones i els homes i envers la institució instituent dels valors i les pràctiques adés al·ludides a la xarxa incipient d'altres centres públics de formació de persones adultes que, a partir de l'any 1984, es posaren en marxa i que, potser fins l'any 2007, van mantenir cooperacions, lligams, aliances… amb les diferents lluites sectorials i/o especifiques dels barris, pobles… on estaven situats-en-context però que, tendencialment a partir de 2002, van anar abandonant-les i/o transformant-les en 'el dia de…', 'en la setmana de…', escolarment i ordinària, i la crítica dels valors patriarcals, capitalistes, autoritaris… va anar canviant i/o desapareixent, tot produint un doble efecte pervers i nociu:

i. dominador-opressor en les relacions

Licencia Creative Commons Reconocimiento-No comercial-Compartir igual

ii.

educatives –també en d'altres tipus de relacions– i banalitzador ensinistrador-conservador de les pràctiques educatives, concebudes només com a ferramenta per ésser competent i tindre èxit material, individualment, tal i com són conformades per la

Licencia Creative Commons Reconocimiento-No comercial-Compartir igual

pedagogia del capital i les economies de l’aprenentatge.

Malgrat aquesta tendència pronunciadíssima hi ha d’altres tendències més o menys potents, des d’iniciatives d’educació popular vinculades als barris i pobles, als centres ocupats, a entitats cooperatives i autogestionàries, a col·lectius de coinvestigació i de lluita, arreu del nostre país i també d’altres països que, en primerenques i alegres aliances, fan eixamplar el cos i la ment per aprendre a aprendre a aprendre, per pensar críticament i actuar críticament… i per enfortir a les persones joves i adultes implicades-imbricades, a les societats en les quals estem immersos i al bé comú – *commonfare*–. Tot tenint en compte, com bell hooks *(Ensenyar pensament crític. Raig verd editorial. Barcelona, 2022)* indica, que: *“malgrat els greus contratemps, hi ha hagut, i continuarà havent-hi, canvis constructius i radicals en la manera com ensenyem i aprenem mentre, amb la ment ‘centrada en la llibertat’, ensenyem a transgredir i transformar”* en les pràctiques educatives de llibertat, com un treball en procés –lluites, institucions i recursos, espais i contextos… compartides–, són imaginades-creades i posades en marxa subjetivitzacions antagonistes que haurien de tornar a influir en les actuacions educatives institucionals.

Abordem algunes de les noves composicions i recombinacions educatives i populars que tracten d’impulsar la vida democràtica radical i antiautoritària així com algunes reflexions sobre les característiques imprescindibles d’unes pràctiques educatives radicalment democràtiques i, potser, podrem esbrinar, confrontant les lectures amb les pràctiques quotidianes i sense separar la praxis de la teoria, les raons per les quals l’empenta matriu-motriu democràtica, transformadora, emancipadora ha perdut potència i les raons per les quals la tendència a l’adaptació-domesticació sociopolítica i educativa-cultural impulsada per les diferents administracions i governs –estatal, nacionals i locals– ha permeabilitzat quasi totalment aquestes

Licencia Creative Commons Reconocimiento-No comercial-Compartir igual

iniciatives neutralitzant-les i fent-les oblidar que més enllà de les distintes propostes metodològiques-didàctiques, fantasmàtiques i innovadores, com James Beane i Michael Apple recullen: *(Escuelas democráticas. Morata Ediciones. Madrid, 2000)*, *"si les persones han de garantir i mantenir l'estil de vida democràtic, han de tenir oportunitats per aprendre què comporta aquest estil de vida i com es pot aconseguir",* puix, com ja sabem per aquestes terres i el sentit comú popular ens senyala, *' la llibertat és un hàbit, i no resulta gens fàcil d'adquirir. Només s'adquireix amb la pràctica!'*]

Unes pràctiques d'alfabetització i d'autonomia que han de ser, realment, unes pràctiques d'acollida de les altres éssers vivents i de la resta de la natura, que han de tenir el sentit i el significat, ambdós en acció, propiciar aprendre a pensar plegats i pensar juntes per aprendre. Aprendre a fer i aprendre en singular i en comú, tant a les diverses iniciatives educatives i formatives permanents com al si dels moviments i de les lluites, per tal de construir i reconstruir, compartir i comunicar… entorns dignes i habitables, hospitalaris i afectius, culturals i sexuals… En definitiva, per desbordar i transformar el món en el qual som i estem, tal i com afirma Marina Garcés: *"aprendre a veure el món que hi ha entre nosaltres implica posar en marxa una pedagogia política i la necessitat de fer-la realitat. Implica aprendre a pensar junts".*(*Ciutat princesa*. Galàxia Gutenberg; 2018, Barcelona).

Unes pràctiques d'autonomia i d'alfabetització entre iguals que, amerades per la llibertat, esdevenen l'eix motriu-matriu de les resistències –on hi ha resistència hi ha la potència requerida per posar en marxa les microrevolucions necessàries– i de les lluites –on hi ha lluites hi ha la llavor franca i fecunda de les mobilitzacions i alhora de la cre -acció d'espais, moviments i de formes de vida d'una convivencialitat plena i fèrtil, alternativa i antagonista i coefectuació de la resistència–. I, alhora, de praxis singulars i comunes, transformadores i/o cre-adores, per reinventar el món, reinventar-nos i deixar-nos reinventar en les dinàmiques que implementen el pas dels cercles de lectura i escriptura al teixit social, polític, cultural… Tal i com expressarem al llibre col·lectiu *'La lectura i l'escriptura, del món de Paulo Freire' (Sebas Parra Nuño i pep aparicio guadas editors. Publicacions de l'Institut Paulo Freire. Xàtiva, 2009)*, pluralment, des de les nostres experiències situades i viscudes i*, nosaltres-estem-juntes-en-això.*

iii

Unes alfabetitzacions que, com ja fa temps que sabem perquè ho hem viscut, entre d'altres, amb el company Sebas, tenen com prerequisit primordial la lectura del

Licencia Creative Commons Reconocimiento-No comercial-Compartir igual

món –que precedeix sempre la lectura de la paraula, com afirmava Paulo Freire–, així com la seua escriptura, que ambdues han d'esdevenir les encertades accions, activitats, obres… que les dones i els homes lliurem per tal de bastir *les nocions comuns*–conceptes, perceptes i afectes; caixes de ferramentes multidisciplinars arrelades a la feina diària;…– *i les formes de vida*. Ambdós vessants alhora són convivencials-dialògiques-amoroses-emancipadores-llibertàries-antagonistes que restitueixen i/o constitueixen, dia a dia, el fer-saber i el saber-fer que les lluites i mobilitzacions socials, econòmiques, educatives, culturals… ens proporcionen.

I, evidentment, quan implementen la lectura del món, entre d'altres qüestions, emergeix salvatge i sense domesticar l'experiència dinàmica de la lluita de classes, de les opressions reals i de diversos tipus. Opressions envers els éssers vivents –dones, joves, persones majors; animals diversos; etc.–, la naturalesa –llacs, rius, mars, terres, arbres, muntanyes, etc.–… i la bàrbara voluntat extractiva-acumulativa del capital i els seus múltiples aliats, les forçoses necropràctiques exercides, la immensa desmesura del poder que empara aquestes accions, la funesta repetició d'exercicis i hàbits predadors d'una immobilitat lacerant… I, alhora, Sebas, la sagaç i viva cooperació i coefectuació entre els cervells de les companyes-camarades-estimades que, inicialment, en les pràctiques es mostren com a un profund acte de resistència contra el poder i els seus escolanets i diaconesses, als diferents espais-temps on es creen-produeixen-edifiquen les relacions socials, polítiques, educatives, culturals, econòmiques…

Alternatives que són, necessàriament, un desig-acte de cre-acció, de reinvenció, de recomposició i recombinació que, actuen integralment en el plànol de proliferació de les possibilitats en la quotidianitat ciutadana i de classe, mitjançant unes pràctiques enteses com a mode d'actuar i, alhora, de pensar per poder-saber vehicular-traslladar la lectura del món. I que, simultàniament, ha de concebre's com a escriptura del món, en un procés substantiu i, company, *nosaltres-estem-juntes-en-això*, puix com ens recorda Paulo Freire *"Una de les tasques de l'educador o de l'educadora progressista, a través de l'anàlisi política seriosa i correcta, és descobrir les possibilitats –qualssevol siguen els obstacles– per a l'esperança, sense la qual poc podem fer ja que lluitem dificultosament, i quan lluitem com desesperançats o desesperats és aquesta una lluita suïcida, un cos a cos purament venjatiu".* Anàlisi política, horitzó de possibilitats i, sense por, llançar-se dignament i rebel al procés micro-i-macro revolucionari de la lluita de classes a les aules, als centres, als sindicats, a les organitzacions, als pobles… i continuar els passos pertinents de reinvenció del món.

Licencia Creative Commons Reconocimiento-No comercial-Compartir igual

I les lluites de classe estan presents, plenament en la perspectiva de l'explotació-utilització capitalista biocognitiva que implementa i està immersa en desenvolupar, per una banda, processos dinàmics d'aprenentatge enclavats en processos dinàmics, actius i vius, de xarxes i, ambdós, per altra banda, en les rabioses economies de l'aprenentatge – *learning*– i de xarxes – *networking*– lligades amb les creacions de coneixements, sabers, tecnologies, dispositius, pròtesis, etc. i a les conformacions territorials, sectorials, de classe… de la redistribució i/o control d'aquests coneixements, sabers, tecnologies… en un procés de mutació-transformació, alhora polític, epistemològic, paradigmàtic… i, per tant, educatiu. Un procés que ja és absolutament planetari-universal, i que assalta directament la possibilitat de les alfabetitzacions-emancipacions com a lectura i escriptura del món per poder neutralitzar-les i/o anul·lar-les mitjançant un ampli ventall de polítiques no-humanes: des de l'educació fins a la cooperació, des de l'economia fins la novació, des de la migracions fins a les famílies… polítiques no-humanes que travessen en la seua atribució totes i cadascuna de les accions i mesures i organitzacions i departaments i àmbits…, afectant-les i ressituant-les en un context d'excepcionalitat i/o d'emergència alhora que, criminalitzen, des de continguts fins a programes formatius, passant per les atencions i les cures a les persones nouvingudes, les persones diferents i/o diverses…

I, en aquestes circumstàncies, els múltiples enfilalls que han d'ésser guia de les pràctiques de llibertat, crítiques i emancipadores, que hem pogut trenar i reconstruir, acomplir i recombinar… Totes aquestes accions, alhora singulars i comuns, que produeixen les diverses subjectivitats en procés que reconfiguren-reconstel·len una possible i real ciutadania-en-mutació. Aquestes plurals accions busquen i/o practiquen reassociar i/o recompondre variades vessants absolutament imprescindibles per a l'emancipació: l'apropament decolonial i afectiu, la deconstrucció patriarcal i desamorosa dels cossos, de les relacions… i del món, l'assumpció d'una pedagogia crítica i dialògica, radical i popular, amb una democràcia absoluta així com una accentuació intensa de l'aprenentatge dialògic, mutu, cooperatiu, relacional… amb el qual reiniciarem el procés d'experienciar els pensaments i de pensar les experiències… Ara just que, com senyala Paul B. Preciado, estem transitant *"d'una societat escrita a una societat ciber-oral, d'una societat orgànica a una societat digital, d'una forma de control disciplinari i arquitectònic, a formes de control micro-prostètiques i mediàtic-cibernètiques…" (Dysphoria mundi. Editorial Anagrama. Barcelona, 2022).*

Company Sebas, seguim i seguirem com cantava *Obrint Pas* en el seu tema

Licencia Creative Commons Reconocimiento-No comercial-Compartir igual

d’homenatge a Mavi Dolç i, també, a totes les i els que ens han deixat. Amb el mateix coratge i empenta en uns moments difícils d’ascensió d’una lectura-i-escriptura del món profundament autoritària i feixista, potser postmoderna, també als processos educatius, socioculturals… Seguim i seguirem en aquest procés d’autoformació singular i conjunta, que sou-i-som, en una aposta per consolidar una formulació de la formació inicial, formació de formadors… encarnada-compromesa: relacional i dialògica, col·laborativa i afectiva, revolucionària i transformadora…, que puga servir no sols com lloc de trobada i intercanvi sinó, sobretot, de cre-acció singular i comú, de les dones i homes que participen i, alhora, d’interrelació, coordinació i associació entre organitzacions, col·lectius i associacions.

Estem doncs davant un compromís i una aposta esperançada per la transformació-mudança de les capacitats i, ací i ara, la gestació de plurals alliberaments amb cura i estima i potser aquesta seria el tercer vessant de la teua-nostra trajectòria la feliç descoberta de les afeccions i dels afectes, alegres i goigs, com a matriu-motriu de les accions sense por ni esperança que tu, com a mestre de mestres intuïes força temps però que, potser a les terres brasileres vas començar a posar en partença al teu cos i, per compatia, a la resta de cossos, organitzacions, territoris…

Benvolgut amic i company Sebas, tu i la gent com tu que sou capaços de vida no podeu deixar en la vorera aquest sentir-pensar-fer eminentment polític que ens constitueix ací a les afores, que és on tu i nosaltres sempre estem… *‘i com l’amor és fort com la mort, i la passió (de viure) inexorable com l’abisme’* i amar-pensar és viure, ara i sempre, la ferida infinita que és la mort [recorda el preciós poema de Miguel Hernández: *‘Llegó con tres heridas :/ la del amor,/ la de la muerte, /la de la vida. (…) Con tres heridas yo :/ la de la vida,/ la de la muerte, / la del amor*] Sí, la ferida íntima que és la mort, és coberta per la corba perenne de l’amor que ens fa sempre enfilar i celebrar la vida. I, com ens va recordar senzillament Pere Casaldàliga, no sols amb aquestes paraules: *Al final del camí em diran:/ ¿Has viscut? ¿Has estimat?/ I Jo, sense dir res,/obriré el cor ple de noms.*

I, amic i company Sebas, com trobe a faltar una conversa delicada i sorneguera, sentir la teua veu mentre amb una cervesa en una mà… agafar amb les altres nostres mans l’estel roig de la rebel·lió-redempció… en plena intempèrie, tocats però no enfonsats camarada…

Anar fent que l’educació, la política, la cultura… requerisquen no sols de la resistència sinó també de l’afany i la potència d’activar la força generadora de les pràctiques, de les iniciatives, dels afectes, de les possibilitats… que sempre són les

Licencia Creative Commons Reconocimiento-No comercial-Compartir igual

llavors de formes d'apoderament alternatiu i, com aferma Rosi Braidotti: *'aquesta praxi requereix obrir-se als altres i co-construir estructures socials alternatives i desitjos alternatius que sostinguin la labor de transformar el negatiu (...) és una manera d'aprendre a viure la vida no-feixista.' (Coneixement posthumà. Arcàdia editorial. Barcelona, 2020).* I clar, una educació, una pedagogia... popular i permanent, feminista, antipatriarcal, anticapitalista i rural, ecologista... es fa imprescindible per possibilitar la deriva-esdeveniment com a subjectes-en-procés, com una apertura a un horitzó sense fi d'emancipacions quotidianes, conjugant i/o reassociant: ' 1) la crítica a la dominació capitalista i patriarcal; 2) el sistemàtic qüestionament de la cultura androcèntrica; 3) la reflexió que apunta a la deconstrucció de les categories duals, binàries; 4) la recerca d'horitzontalitat i d'autonomia; 5) la valoració del diàleg en la pràctica política –i en l'educativa, cultural...; 6) la radicalitat en la denúncia dels ordenaments que pretenen disciplinar el camp dels que resisteixen la dominació; la cre-acció d'espais i temps de llibertat '.

Mentrestant Sebas, les anomenades 'guerres' culturals que, en el període 1973-1989, teníem clarament delimitades i, a més a més, en el seu còmput glocal –és a dir local i global– podríem dir que les nostres classes treballadores i populars eren derrotades però mai vençudes i el principi d'acció-pensament, correlatiu, d'alfabetització-emancipació-deslliurament de les opressions-ocupacions de barris, fàbriques, institucions... actuava alhora, de manera insurreccional i democràtica però, a partir d'aquest moment, les capacitats mobilitzadores i antagonistes van entrar en fondes dificultats i les 'guerres' culturals ara ja claríssimament antiil·lustrades van anar guanyant territoris, àmbits, subjectes... i començaren a autenticar i regularitzar, novament, les opressions i les dominacions, les extraccions i les destruccions de la natura i dels éssers vivents –període 1989-2023– així com a promoure un règim social-polític-cultural potser divers però profundament autoritari conformat per la servitud i la creença voluntària en una mena *d'analfabetisme il·lustrat*, com ens senyala Marina Garcés i, a més a més, sense atendre-escoltar i posar en marxa la reflexió crucial aportada per Toni Negri, tal i com afirmaven en el seu moment:

"Lectura i escriptura, política i educació, educació, política i escriptura-lectura, unes variables i claus que operen, més enllà de qualsevol vel·leïtat reformista, constructivista, socialdemòcrata, creant i produint les cooperacions, complementarietats i complicitats necessàries i, quan només ens preguntem pel coneixement, pel saber —com per exemple totes les qüestions que ens plantegem

Licencia Creative Commons Reconocimiento-No comercial-Compartir igual

al voltant de l'alfabetització i els seus mètodes i tècniques, qui, quan i com ha de fer els processos d'educatius i alfabetitzadors, si han de tindre un component de formació professional, de salut, etc.—, és perquè no tenim el poder, i viceversa: *El poder*[…] *és anterior respecte al conéixer. Ho és en tots els casos. En el cas del patró que, per a dominar-nos, ens arranca el saber i ha de basar així la seua dignitat sobre el poder. El poder és per a ell una condició material del conéixer. Però també per a nosaltres, el poder és condició del conéixer, condició formal i no material però no per això menys efectiva. Cada vegada que ens lleven el saber, es deu al fet que ja ens han derrotat en el terreny del poder" (Las verdades nómadas.* Toni Negri. Gakoa Liburuak. Donostia, 1996) i, cada vegada, que ens derroten en els territoris del saber ens lleven la capacitat de poder-voler."

(*La lectura, i l'escriptura, del món de Paulo Freire. Publicacions de l'Institut Paulo Freire. Xàtiva, 2009*).

Unes 'guerres' culturals que van avançant, tant en intensitat com en extensitat i, en l'actualitat, podríem dir que aïllen els prototipus mentals i corporals, així com les escasses institucions instituents –monstre en diu Raúl Sánchez: *Prototipos mentales e Instituciones monstruo. Algunas notas a modo de introducción. Universidad Nómada. transform.eipcp.net*– que hem estat capaços de crear en aquest últim període i que operaven al

"si d'aquests moviments socials, a través de les lluites i la lectura-escriptura d'aquestes mitjançant operatius com la coinvestigació: *Açò és, d'inserció, també subjectiva, dels intel·lectuals-militants que investigaven en el territori-objecte d'investigació*[…] *la qual cosa els convertia en subjectes-agents addicionals d'aquell territori, i d'implicació activa dels subjectes que habitaven aquell territori (fonamentalment, obrers, en alguna ocasió estudiants i mestresses de casa) en el procés d'investigació, la qual cosa convertia aquests últims en subjectes-investigadors. Quan aquest doble moviment funcionava de veritat, la producció de coneixement de la investigació es barrejava amb el procés d'autovaloració i de producció de subjectivitat rebel en la fàbrica i en els barris." (Nociones comunes. Experiencias y ensayos entre investigación y militancia.*

Traficantes de sueños. Madrid, 2004)

Licencia Creative Commons Reconocimiento-No comercial-Compartir igual

És a dir, company Sebas, requerim de, i volem encetar, canvis estructurals recombinats amb un imprescindible canvi de paradigma –com vàrem començar a plantejar en el període 2003-2023– que *"podran ser operats a través de pràctiques concretes de transformació micropolítica",* com afirma Paul B. Preciado; i, palesament, com adés hem expressat, cultivar les nocions comuns i les forma de vida, trobar les afinitats, les associacions i les col·laboracions compartides… fent florint i quallant els diversos esqueixos que hem anat plantant, recol·lectant les confiances, les cooperacions, els compromisos i les responsabilitats distribuïdes i, molt especialment, curar-nos mútuament, tot rebutjant les formes autoritàries i empobridores, els falsos centralismes democràtics i les il·lusions febles, tot incrementar les nostres capacitats de estar presents…

Així com relacionant i recombinant els mètodes emancipadors amb la producció de condicions i espais de vida emancipadores i mitjançant amb, com afirma Janna Graham, *"una educació radical, que planteja la pedagogia com a una pràctica d'una capacitat d'acció i protagonisme social més gran i que desafia els fonaments jeràrquics i explotadors de la societat en que l'educació te lloc" (Tècniques per a viure d'una altra manera en: Pedagogies i emancipació. Arcàdia editorial- MACBA)* i, conseqüentment, fa que la vida esdevinga una escola oberta, pertorbable, democràtica, insurgent…: les persones educadores aprenen a comunicar i comunicar-se…; les persones educandes aprenen a fer relacions, connexions, composicions, recombinacions, ocupacions… immerses ambdues en una vasta i densa mediació escoltadora i curadora, transformativa i transformadora, radical i emancipadora… És a dir les persones joves i adultes com a intel·lectuals transformadores –que fan i pensen, que lluiten i implementen, que produeixen coneixements i s'associen, que cooperen-actuen-operen-medien-… socialment i política–, entre l'experiència viscuda i l'experiència transmesa i, com va afirmar Paulo Freire, verificant que "*la comprensió crítica dels límits de la pràctica té a veure amb el problema del poder, que és de classe, i per això mateix té a veure amb la qüestió de la lluita i el conflicte de classes. Comprendre el nivell en què es troba la lluita de classes en determinada societat és indispensable per a la demarcació dels espais, dels continguts de l'educació, d 'allò històricament possible, i per tant dels límits de la pràctica polític-educativa. (Política y educación.* Siglo XXI Editores. Madrid, 1996).

Novament, si parem l'orella, naturalment sentirem la densa remor d'aquests moviments que franca s'escampa… escoltem-la i escoltem-nos immersos en aquestes lluites i rebel·lions que ens mouen i mobilitzem, Sebas, contra el nou

Licencia Creative Commons Reconocimiento-No comercial-Compartir igual

procés d'acumulació capitalista plenament biocognitiu que com sabem, ara sí, funda l'explotació –i per tant les dominacions, les opressions, les submissions…– de dos nous tipus d'economia d'escala: els processos dinàmics d'aprenentatge i els processos dinàmics de xarxes, fent en tot moment que el coneixement siga la base de qualsevol acumulació… fruit dels intercanvis i les relacions d'aprenentatge i/o d'intercanvi i interacció social i, ací, encisadorament sorgeixen potents i antagonistes les alfabetitzacions necessàries i requerides ara i, com afirma Christian Marazzi, sí el que ens està afectant i colonitzant és *"un model de 'producció de l'home per l'home' en el qual la possibilitat de creixement endogen i global es deu sobretot al desenvolupament del sector educatiu (inversió en el capital humà), del sector de la salut (evolució demogràfica, biotecnologia) i del sector cultural (innovació, comunicació i creativitat),* aquestes alfabetitzacions sociopolítiques, culturals, afectives i saludables han de ser les que propicien les accions de des(cons)trucció del caràcter antropogenetic de la producció capitalista contemporània i com senyala Andrea Fumagalli, "*ja que la praxis guia la teoria, en el capitalisme biocognitiu sols el conflicte i la capacitat de crear i organitzar moviments contrasistèmics permetran el progrés social de la humanitat"*. *(Neo-operaísmo.* Mauro Reis (comp.). Caja negra editora. Buenos Aires, 2020).

També anunciant i pronunciant les nostres inquietuds per traçar experiències de vida –no simples vivències– i edificar, pedra sobre pedra, unes pràctiques per a fer possible i real la vida i amb aquestes pràctiques realitzar la co-cre-acció i co-efectuació de les transformacions i mudances micro-macro revolucionàries, el que en algun altre moment hem especificat, de la mà de Paulo Freire i Victoria Sendón de León, com els inèdits viables i els reals possibles, més enllà de les falses doctrines i els seus doctrinaris, ' *sense armes ni consignes, sense casc ni bandera/ llibert*(s) *en un foscant de cràters'*… i, potser, també caldria tornar a recordar-nos la material afirmació, empírica i factual, de que *nosaltres-estem-juntes-en-això.*

Finalment, concloent però sense tancar, sí, com hem actuat i pensat i dit i actuat en nombroses circumstàncies i situacions, l'esperit material dels morts així com les seues lluites, les seues accions i paraules… viuen vivents en la memòria dels éssers vius, el teu esperit material, Sebas, és i serà perenne… Senzillament il·luminarà amb estrelles roges, amb el tacte i la paraula… uns camins que potser siguen sendes… Ara enlairades com si foren cendres: roig i negre el temps de sempre; roig i violeta el temps que passa; roig i ocre el temps d'ara… i com va escriure Vicent Andrés Estellés *'Seràs el rent que fa pujar el pa,/ seràs el solc i seràs la collita,/(…) seràs la clau que obre tots els panys,/ (…) Seràs l'ocell i seràs la bandera…'* I

Licencia Creative Commons Reconocimiento-No comercial-Compartir igual

nosaltres que estem-juntes-en-això, serem la teua memòria en moviment i en lluita, serem les teus mans, serem… I deixarem de plorar-te i mai t'oblidarem…

Ara rep immaterial una càlida, fraternal-sororal i revolucionària abraçada, ara que tot just floreixen els rosers bords, en aquest mes de maig tan actual però, sempre tenint present que…

Les eines de l'amo mai no desmuntaran la casa de l'amo

audre lorde

Licencia Creative Commons Reconocimiento-No comercial-Compartir igual

Licencia Creative Commons Reconocimiento-No comercial-Compartir igual